

ANY III

NÚM 94

BARCELONA 13 JUNY 1890

Concha Martínez

Fot. de A. Esplugas.

CRÓNICA

AVUY que Barcelona está libre de sucesos *frapants* es molt difícil fer una crónica, en la que subjectantse al poch espay de que puch disposar, s' hi anotin tots los fets y noticias; máxime quan la galvana procedent de la xafor, entorpeix d' un modo gran las ideas y las ganas de trevallar.

No obstant faré 'ls possibles per inquibir tot quan puga de bó y millor. Prenguintne la bona voluntat.

Y comenso

L' altre día vaig llevarme dematinet y al sortir de casa vaig encaminarme á la Rambla de las flors. ¡Quin bell conjunt presenta tanta heterogeneitat de floretas; que ab los seus olors dissipan lo mal humor de l' home, trasportantlo als jardins de la fantasía! Sembla que Deu va elegir á la Primavera per adornarla de totas las galas mes brillants per consol y benestar dels homes de la terra.

Aquesta setmana be podria dirse la dels Gegants per quan desde dijous passat fins avuy, l' Hereu y la Pubilla han sortit diariament á visitar sa ciutat nativa. De segú que l' han trovada diferente de l' any passat; quant menos ha cambiat d' amo.

* *

Son molts los que preparan ja l' equipatge per anar á estiuhejar á Ribas, Camprodón, Sant Hilari, Torelló, Sant Sebastián y Arkena, lo que vol dir que la calor comensa á molestar bastant, y efectivament en acabat de sopar, los que no tenen la fortuna ni de possehir un mal barracón de fusta al Puchet ó á Vallcarca, tot xano xanos' en van á pendrer la fresca als padrissos del Passeig de Gracia ó bé se 'n entran á veurer en Mario á Novedats ó la companyia Cereceda al Tívoli ó las cabriolas y demás moxiganga que fan los clomws y demás *farandola* que té lo Sr. Alegría en lo Circo Equestre ó bé á veurer la gracia flamenca y remenament que cada nit *derrama* la Srta. Martínez en lo Catalunya.

* *

Y are que ha vingut á tom lo parlar del Tívoli; aconsellém á l' empresa que eviti 'ls accidents del tenor del de diumenje passat per causa de *Las doce y media y sereno!* una sarzueleta que si continuan disputantsela las empresas acabarán ellas mateixas per ferla inmortal. Y no *hay para tanto*.

* *

¿Saben que estich admirat de la *consequencia* en ideas que sosté *El Diluvio*? Quant l' alcalde Sr. Maciá y Bonaplata va disposar la cesantia dels cent y pico de

escribents supernumeraris de la Casa Gran, l' aludit periódich en la edició del endemá de la catástrofe municipal, inserta una gacetilla per la que ensalzà la conducta del Sr. Maciá y Bonaplata, titulant lo seu acte de gran plumada. Pero quatre ó cinch dias després, ab un' altra gacetilla que denominava *Palos de ciego*, censura la conducta del alcalde, calificant la seva disposició de aixalabrada, poch meditada y en fi, que no s' ha mirat gens en repartir *palos de ciego* que en catalá vol dir, pegar sense solta, sens mirar á qui 's toca.

La vritat, no m' esplico aquet cambi tant brusco; ¿será que aquells tres escribents *víctimas de los palos de ciego* son amichs dels caixistas de la imprenta del periódich *independent*?

Sigui 'l que 's vulgui; pero de segur que 'l senyor Maciá deu habersho pres á la fresca. Las economías abants que tot.

* *

Y ja que del alcalde parlo. ¿A que van obehir las satisfaccions per ell donadas als companys de Consistori, referent á la serenata que la *experta* Comissió executiva, vá ferli en nom de Barcelona?

La serenata ¿va ferse al alcalde ó al Ajuntament? Si va ferse al alcalde, no tenia de doná 'l senyor Maciá y Bonaplata cap mena de satisfacció, pero tampoch hauria haver tingut de permetre que tingués carácter oficial, y al efecte la Comissió hauria fet santament, al donarli á casa seva y no al Ajuntament, perque d' altre modo, no sembla sinó que hagi sigut donada á la Corporació en pés.

De segú que 'l senyó Alcalde al donar las satisfaccions ab tots los ets y uts, devia pensar aixó mateix.

* *

La questió del Escorxador sembla lo de la llanterna mágica. Per are sols s' hi veu una *vista*, y 'l tramoyista no la cambia. Ja 'n veurém un' altra de mes efecte. Tot es questió de colors.

Sembla també que per ficarse en camisas d' onze varas, al secretari del alcalde Sr. Navarro, li han regalat una cessantia en tota regla. ¿Ves qui li feya dir rés de lo del carrer Nou?

* *

Per fi, s' ha pogut lograr la detenció del subjecte aquell que amagat á las montanyas del Tibidabo propinava tants sustos á las femellas, *amanyagantlas* de tal manera que algunas ne guardan encare *reliquias*.

Are, lo mes ben pensat sería, per castigarlo degudament, entregarlo en mans d' algun gitano.

Las estisoras son un bon remey, per calmá 'ls fogots de certa gent alterada.

* *

Y no tinch res més per dirlos. Poca cosa hi ha hagut aquesta setmana. Veurém en la que vé si 's podrá fer mes interessant aquesta crónica, la que desd' ara poso baix l' amparo y benevolencia del llegidor, advertintli que aceptaré totas las esmenas á que tinga lloch alguna de las várias noticias, perque en aquet mon tothom pot equivocarse.

Fins la setmana entrant, donchs.

DOCTOR GERONI.

AI SÓ DE LA GRALLA

Ressona la gralla,
refila 'l fluviol:
á plassa bè saltan
y fan giravols,
donzells y minyonas,
donantse d' amor
miradas ardentas
que matan de goig.

Vellets que las nétas
veuhèn ballá en torn,
alegres, lleugeras
y ab somris d' amor,
suspiran ab pena
al só del fluviol
que grat los recorda
aquell temps ditxós
qu' ells giravoltavan
lleugers y alegroys.

La plassa ja es plena,
més plena qu' un ou:
tot es alegria,
tot respira amor...
la gralla ressona
refila 'l fluviol.

De prompte una nina
de rich cabell d' or,
la més tendra y bella
de tot aquell vol,
un crit d' agonía,
que parteix lo cor,
de son pit exhala
y plorantne á dolls,
las mans abandona
de sos companyons,
trencant la sardana
fent pará en sech tot;
tot, fins las tenoras
la gralla y fluviol.

—¿Que tè aquesta nina?
—¡Que té!— diu tothom.
Veyent que la pobre
perdent sos colors
cau ja desmayada
l lensant un singlot.

Tothom s' apilota,
l' enrotlla tothom,
cuidantla ab carinyo,
mirantla anhelós.

Per fi torna á vida
la nina ab dolors,
y al dir sas amigas:
—¿Qué tens? ¿Qué 's aixó?—
respón congoixosa:
—No ré; un pagessot
que prop meu ballava
saltant com un boig,
m' ha trepitjat ¡bestia!
molt fort l' ull de poll.

Tothom á la dansa
se 'n torna goixós:
ressona la gralla,
refila 'l fluviol.

LLUIS MILLÀ.

SUPPLICA

Vehina per 'mor de Deu
Tanqui si no li sab greu
La finestreta á la nit
Que de casa tot se veu
Y jo hi pateixo de esprit.

Veig desde 'l meu catre estant
Com vosté 's vá despullant
Y se 'n vá al llit cada día,
Y hasta veig de tant en tant
Com la camisa 's cambía.

An' que siga solament
A través de 'l transparent
Veure una dona á la fresca
Si be es mol cert que m' engresca
La salut se me 'n ressent.

¿Que no miri?... Es de bon dí.
Ja ho he probát, pero ¡calá...
Veyent lo seu cuarto clá,
¡Adeu son! no puch dormí
Y despert no me hi sè está.

Tot aixó ¡ay! ré no fòra
Si nerviós jo no 'm posés;
Quan la veig tan tentadora
O bè quan menos tingués
Un calmant ben á la vora.

Sent com es per ma dissort
Que de nervis soch tant fort,
Si quan de debó me excito
No tinch lo que necessito
Pot ser causa de ma mort.

¡Per Deu, vulguim escoltá!
¡Si m' atén me puch curá
Vehineta del meu cor!...
Que segons lo meu doctor
Tot está á la seva má.

Puig si tancar no li quadra
La finestra, perque sent
Soroll... y tem algun lladre
Jo seré un mosso d' esquadra
Vivint ab vosté al moment.

MARANGI.

EPIGRAMAS

Sempre que parlo ab la Petra
d' un germá que tè, 'm fá riure
perque diu: —Sab molt d' escriure
pero fa mol mala lletra.

Segons va dirme l' Aleix,
á la Roseta 'n Macari
diu que li passa un diari?
—Si... es 'l que ell reparteix.

Vaig preguntar á una noya
si era casada, y va dirme:
—No, senyor, no soch casada,
soch... soltera per servirlo.

D. BARTRINA.

¡ PEGA !

EPÍSTOLA

á mon distingit amich Ramon Fàbregas

—✻—

Mon car amich Ramonet:
la pensa molt entristida,
ab lo cor omplert de dol,
y fins la pell de gallina,
vaig á ferte sapiguer
una molt fatal noticia.
¡Quina desgracia la meva!
Sols lo pensar' hi esgarrija.
Me torno boig quan hi penso
y las camas 'm fan figa.
Ja 't dich jo qu' estich ben fresch...
Quan veig la sort malehida
que per tot me persegueix
no deixantme nit ni día;
quan veig que tinch tanta pega...
¡fins no ho sè lo que faría!

Aixó no 's pot aguantar,
sé sacrificat en vida...
Creume, noy, que si no fos
per lo que la gent diría
y perque tampòch m' agrada
estar lluny de la familia,
me 'n hauría anat á Fransa,
ó quan ménos á Gelida.
¡Deu del cel! Are que 'm creya
que tornaría á ser lliure...

Més si vaig seguint aixís
semblaré un nou Jeremías,
y no acabaré d' escriure
ni tan sols en quinse días.

Aixís es que, Ramonet,
tinch el sentiment de dirte
que la cruel sogra meva
(ó la meva pesadilla),
que ja sabs estava mala
sense esperansas de vida,
ha tingut una gran sort,
(y jo, la més gran desditxa)
de trovar un metje que,
d' una manera senzilla,
l' ha tret, (per ma desgracia),
de tan grave malaltía.

Ahir vespre 's va llevar
per cert bastant aixerida,
y fins dech dirte que ja
m' ha clavet... dugas pallisas.
En cambi, noy, la Sultana,
aquella gossa magnífica,
que jo la considerava
com si fos de la familia;
aquella gossa tan jove,
tan fidel y tan bonica
que quan 'navam de cassera
ab nosaltres dos venía,
'ls del llás van agafarla
y matarla per asfíxia.

Rés més avuy tinch que dirte;
espresions á la familia,
y disposa de un amich
que ja sabs que molt t' estima.

LLUIS SALVADOR.

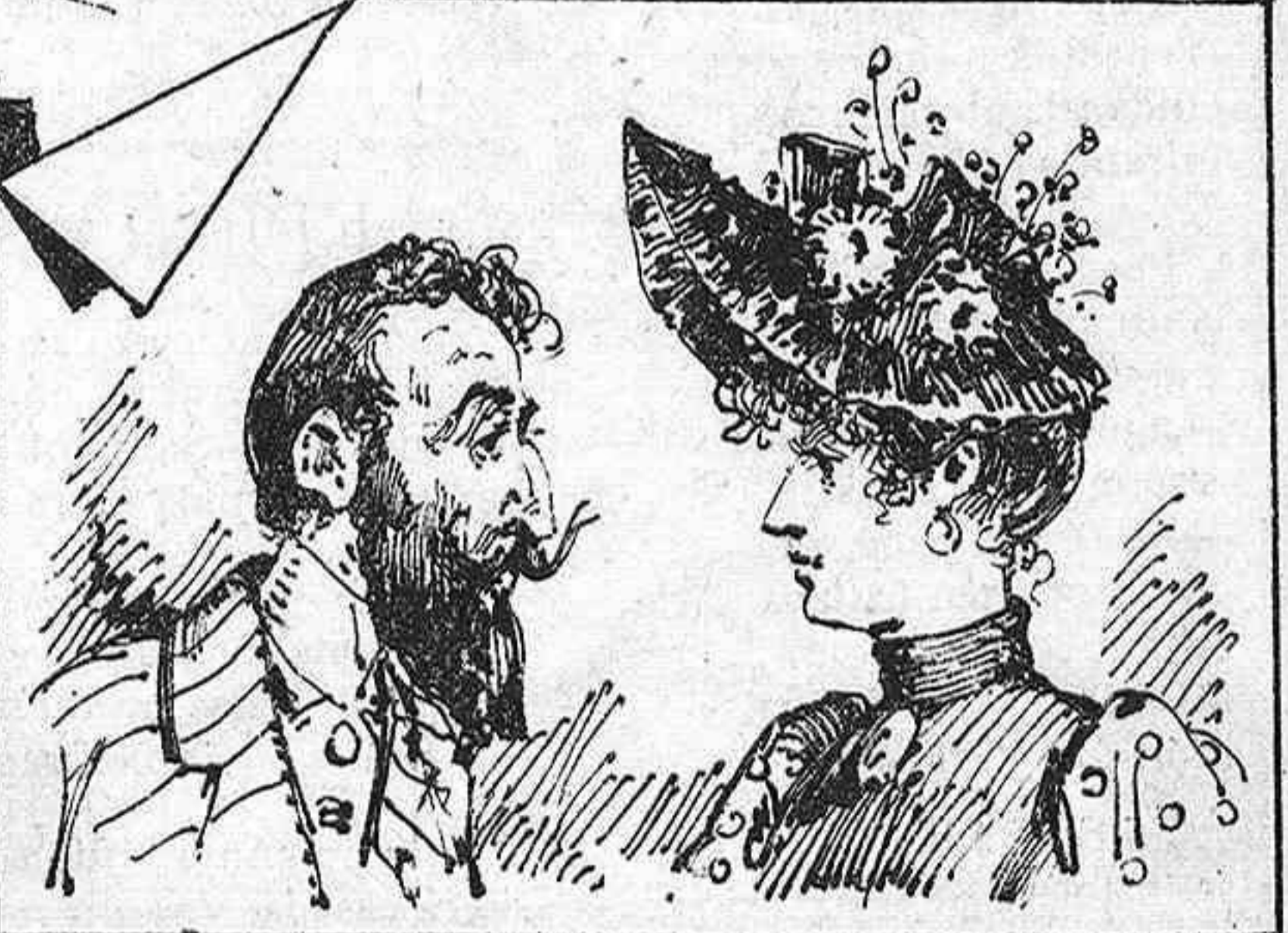
RETTALLS D' ESTIU

—No sé, pero juraria
que aquet *chalin* no está bó;
me 'n vaig, que no s' encapritxi
á mossegarme 'l carpó.

¡Y pensar que hi han tants rals
que permetin *varaneá*
y jo ni sols puch aná
á banyarme als Orientals!...

—¿Ahont aniria vosté
aquest any á estiuhejá?
—Jo Gumersindo aniria...
per tot si m' ho vol pagá.

MODAS

Ab los figurins actuals,
ja, los nostres serafins,
no crech que s' aturin, fins
que dúguin al cap, jardins,
parques y hasta catedrals.

GOMA PÓSTUMA

OM á l' estiu de l' any 1846, es á dir en la época actual del any y las professóns de Corpus omplenan tots los días de la setmana y més n' hi haguès; l' esperit religiós, entés á la sèva manera, está latént y las perruquerías, los sastres, los cerers, particularment los cerers, no s' entenen de feyna. La *gomme* d' aquell temps no era tan mal intencionada com la d' avuy; avuy assessina á una part de la societat; allavors no mes li feya pessigollas. Avuy vestida de género inglés y calçada ab botina parissien, dispara desde los *passillos* del elegant colisseo los sèus ebúrneos gemelos, contra la sèva víctima, y no la deixa fins que li ha fet sanch ferintla mortalment.

Lo gomós d' aquella época, antidiluviana, per lo jovent d' avuy, apenas anava al Teatro y era perque 's moria per las *sombras*, senzill espectacle que ha condemnat la moda y á pesar de tot, allí s' hi representavan comedias, sainetes y altres epissodis, sense que costessin un quarto aquells actors de cartró que deixavan tan complascuda á la concurrència, que jamay criticava la obra ni als artístas.

May faltava lo gomós en aqueixas diversions, y durant la representació qu' era quan s' apagavan los llums de la Sala perqué destaqués més lo tros de la tela encerada, era quan principiava las sevas fetxorias.

Jo que ja soch vell y decrépit 'm recordo haver corregut en alguna d' aquellas festas.

Entre 'l públich, á las foscas, no se sentia mes que la paraula *estigui* dita ab mil tons diferents, ó 'l llanto d' alguna criatura, qu' un gomós havia llastimat, ficantli un dit al ull pentsantse que anava á apretar los genolls de la seva Dulcinea.

Altres dels espectacles ó diversions predilectes de aquella goma póstuma era lo joch de prendas y las endevinallas... Raresas socials!... Aquella societat tan morigerada en comparació de la actual, escoltava en aquellas reunions familiars y decentíssimas, endevinallas qu' avuy farien enrojir al mes empedernit setmesó.

Alló de: *Lo senyoret estava á la basseta; passava la senyoreta y li estirava la sardineteta*, ho havia sentit sortir dels llabis de la mes seráfica polla d' aquell temps.

Una vegada, en una casa del carrer de Flassaders y en una reunió de beátichs subjectes, vaig sentir á un seminarista dir al devant de una porció de senyoretas... *Marit, marit, aném al llit; farém alló del altra nit... &c.*, endevinalla que no volém acabar en LA TOMASA perqué 'ns ne dem vergonya y que no obstant fou molt celebrada per unanimitat en aquella respectabilíssima familia.

Com ja he dit abans... eram en la época de las professons de Corpus y lo recort d' aquestas professons m' ha fet confeccionar aquest article, no sens *óbice* lo que m' haja distret ab digressions que també parlan del carácter y costums del gomós póstumo que m' ha passat p' el cap d' escriurer.

Lo gomós d' aquells temps de 'n Lau y 'n Xiribía, tenia dos naturalesas; una aristócrata, altra menestrala, pero al arriivar la época del Corpus, 's refundían en una sola, en la última. La casaca blava ab botons daurats y lo pantalon groch ab trabas, desapareixian de l' escena, quedant lo gomós de jech de cotilla ab armilla brodada d' aucellets, y cordada ab un sol botó que li feya reganyar una pitrera de camisa de tres pams, ab farbalans, puntas y embutits que semblava lo vestit d' un nen que van á batejar.

Un pantalon amplísim ab corridas de toros pintadas desde 'ls jenolls avall y las butxacas forradas de damásch vermell ó blau, era lo complement d' aquell tipo que si avuy lo veyam, 'ns moriríam de riurer; y á pesar de tot, ¡quants cors havian fet palpar aquelles figuras ridículas!

En las professons hi acudian carregats com camálchs, trajinant arrobas de confits, y ja vos dich que jo qu' ara me 'ls represento tal com allavors los veyam, estich convensut que guanyaría lo primer premi de balls de máscaras, lo que 's presentés vestit d' aquella manera, ab l' atxa, lo farcell y lo cap rissat abultadament fets tots sos cabells millóns d' anelletes.

Si 'l que ho portés á cap sigues rós y xato, l' éxit fora colossal.

Jo sempre qu' estich de mal humor no trovo res pera distreurem com lo recordar lo gomós postumo.

'M trencó de riurer encara que no 'n tinga ganas.

Quan va morir la sogra ja 'n vaig tenir sórt.

SERRALLONGA.

À UNA MAMÀ

Vosté, Carme, vol sabé
Quins defectes te sa filla
Perqué tot y sent pubilla
No la vull; ja 'ls hi dirè.

Si fos un poch més alteta
Y també més aixerida,
Si portés més bona vida
Y la trovés més guapeta;

Si no fos tan orgullosa,
Ni tampoch tan baladrera,
Y un poch menos batxillera
Y encare menys vanitosa;

Si possehis més talent
Y la casa governés
Sempre ab molt acert, y rés
De mal pogués dir la gent;

Si 'm portés estimació,
Y no 'm fes may enfadà,
Y volgués sempre acatá
Las ordres del seu senyó;

Si hagués tingut la *desgracia*
D' haver perdut á sa mare,
Y figurés lo seu pare
Entre l' alta aristocracia.

Y per fi: d' alguna tia
Heredés uns quants mils duros
Per ferla sortir d' apuros,
Llavorans... m' hi casaría.

GESTUS II.

¡LAS BANYAS!

De las *banyas* vull parlar
que 's una cosa distreta
Y sobre tot per un poeta...
qu' encara s' ha de casá...
De *banyas* ne veig portá
als toros, cabras y bens,
y sense extremarme gens
lo ciervo á tots fá la pols.
Fins ne trehuen los cargols
quan ells volen, ¡los dolents!...

De *banyas* gasta avuy día
lo tossut y poca solta,
que la rahó may escolta
dels consells la lletanía.
Y *xarránt* ne passa 'l día
dihent sempre tot inflat,
que lo que diu es vritat,
que quan parla no s' enganya,
no parant fins que la *banya*...
ha ficat dins d' un forat.

Lo marít que viatjant
s' en vá molt lluny de la dona,
que ab las fondas ell s' abona
y bons talls se vá atracant;
es fácil que disfrutant,
banyas... porti ab moltas manyas,
gracias á las mil patranyas
del *conquistadors*... modelos
que sols miran aquets *lelos*,
en fer portá... moltas *banyas*!...

Lo xicot qu' es ignocent
qu' en lloch d' aná á estudiá
tot lo día per jugá
lo passa sentse dolent.
Vé un día que tot rihent
un altre noy tot cremat
li tira desesperat
en lo front una pedrada,
y una *banya*... may pensada
li surt com si fos casat...

Tots los toreros demanan
per las *banyas*... mols diners
conquistantse mols llorers
y bons puros que 'ls regalan.
Per las *banyas*... élls treballan
coneixent ab moltas manyas,
de los toros las patranyas
y si guanyan perillosos
los dinés mes afanyosos
es porque... tractan en *banyas*!...

Sí *Frascuero* ab moltas manyas
la *coleta* s' ha tallat,
es porque ja está cansat
y no vol tractes ab *banyas*.
Ja no vol tenir maranyas
en toros de mala rassa
y 's retira ab molta trassa
del *art*.. de gloria.. y *cuquidas*
qu' ab las *banyas*.. malehidas..
ha trobat juganthi massa...

Las *banyas* per molts casats
es l' adorno principal,
¡quants ni há que per eix mal
menjan bè y van ben mudats,
y molt ben recompensats
viuhén ab l' esquena dreta!
pus si abans una pesseta
no tenían per menjá...
ara ab *banyas*... troban clá...
que 's fan molt bona videta.

Ab *banyas* se fan botóns,
bocadillos molt ben fets,
fins mánechs de gabinets
y de totas dimensións.
Y sense gayres rahons
de las *banyas*... trobarán
bonas pintas; fins veurán
punyos de bastons, senyors,
y altres cosas de valors...
qu' ab las *banyas*... tot ho fan.

Y de *banyas* ja cansat
me retiro donchs, lector.
Dispenseume aquest favor
y si 'm prenc tal llibertat...
Dispenseume, la vritat,
no son excusas estranyas,
puig conech ab bonas manyas
que vostés están cansats.
Y deu ser dels disbarats...
que jo hi dit parlant de *banyas*.

J. CASANOVA V.

A UNA CANSALADERA

¿Creurás tu, nineta hermosa
lo molt que á mi m' encaparra
que tas manetas de rosa,
toquin vianda tan greixosa
com es llart y botifarra?

¿Creurás nena sense pó
que mon cor se *destarota*
quant prenent lo talladó
á sobre d' un gros piló
trinxas carn per fer pilota?

¿Creurás que 'n tinch molta pena
que toquis peus y sagins;
y de carns de tota mena
sent mes maca dolça nena
que del cel los serafins?

Y avants que jo hi perdi 'l tino
¿no valdría mes, nineta,
qu' en llóch d' aquest grós amohino
de tocar carn de tossino...
'm toquessis la barbeta?

MANEL GARDÓ.

A UNA AMIGA

Que jo 't fassi una poesia
amiga meva 'm demanas,
no creguis que 'm faltin ganas
puig complauret jo voldria.

Mes me trovo, y ho deploro,
sense ploma ni tintér,
he acabat tot lo paper
per cantár l' amor que ploro.

Pero una idea m' acut
per poguér sortir del pás,
lo teu desitj lograrás
si l' admets, bella Salut.

Per papé, ton cutis fi
pot servi, per tinta 'l foch
del amor qu' ocupa 'l lloch
de mon cor, sentlo patí.

Y closa en forta abrassada,
sellantla ab un bés ardent;
perque aixis eternament
dins ton cor quedi grabada.

R. ALONSO.

LA MEVA NAU

Ne vá lliscant joganera,
sempre corrent mar endins:
y son camí deixa enrera,
boyram d' escuma lleugera
y fantástichs remolins.

Van sas velas omplenadas
per l' oratje que l' empeny,
com bolvas de nèu llensadas
al espay, per 'l vent robadas
del nevat cim del Monseny.

En la popa recolsat
vaig cantant al meu amor
per las onadas bressat;
y es mon cant acompanyat
per lo vent murmurador.

Y ab lo cor foll d' esperança
al acostarse la nit,
joliu vers la costa avansa,
y ab dols cant que al ayre llansa
surt lo joy de dins mon pit.

R. BERTRAN.

Eh, Antonet se dirà,
y qui sab si Antonia ella.
Van á la fira, y es clar,
pe'ls menuts, ¿qué han de comprar
mes propi que una capella?

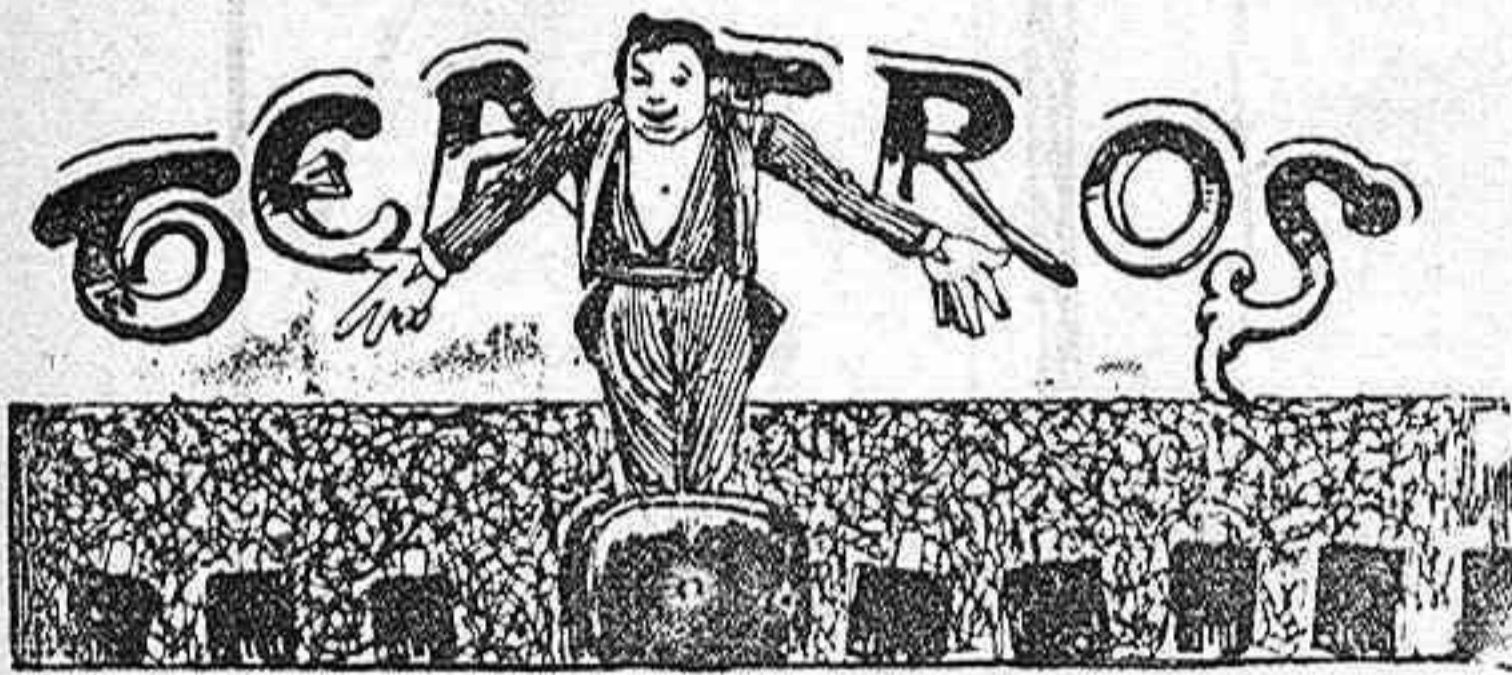
SA

NOSTRE RETRATO

¿Qui al veurel, no recorda al célebre y valent torero «Antonio» de la sarzuela *Caramelo*?

¿Y qui al recorda 'l no te present á la sens rival Conxa Martinez?

Creym qu' es inutil mencionar las brillants qualitats que adornan á nostra biografiada després dels grans éxits que ha obtingut en las abdós obras esmentadas, com també en *Colegio de Señoritas*, *Los Zangolotinos*, y en totas las que impera lo género flamench qu' es lo de boga avuy en nostres teatros.

NOVEDATS

Ab una concurrencia composta de lo mes escullit de la bona societat barcelonesa, inaugura lo Sr. Mario la temporada d' estiu, sent saludat al presentarse en escena ab un llarch aplauso, distinció que també reberen los primers artistes de la companyia.

No es *El cura de Longueval* una obra de las que se recomanan per l' agrado del públich ja que son argument innocentó y sas escenas *soporíferas* hasta la escencia, fá que l' espectador logri aburrirse, pero com lo desempenyo fou tot ell una filigrana no es estrany que al final dels actes se vegessin aplaudits los artistas de la companyia, logrant despertar algo l' ensopiment del espectador.

Dilluns debutá lo *gat dels frares* Sr. Rossell ab sas comedias favoritas *El señor gobernador* y *Los Hugonotes* que ja es sabut lo reals que dona á abdós obras.

En ellas hi debutá la senyoreta López Egea que se captá de moment las simpatias del públich per la naturalitat ab que declama é intenció que dongué als personatjes á ella confiats.

Per avuy está anunciat l' estreno de la última producció de Gaspar, titolada: *Las personas decentes*, obra que per son interessant argument y maestría en los personatjes, ha lograt que tòs lo mes gran éxit de la última temporada en Madrit.

CATALUNYA

Ab un ple á vessar com no habiam vist may en aquest Teatro, tingué lloch dilluns passat lo benefici de la senyoreta Martínez, que fou molt festejada durant tot lo trascurs de las sarzuelas que s' executaren prodigantli una ovació de primera, després del *duo* que tan magistralment cantá ab lo senyor Palmada, en la sarzuela *Chateau Margaux*, habent quedat l' escenari completament cubert de flors, además de la consabuda pluja que queya del telar del teatro.

Fou també obsequiada ab varios y valiosos regalos.

Al final per acallar lo... *delirium tremens* del públich tingué que alsarse lo teló més de vint vegadas consecutivas.

Escás éxit obtingué la nova comedia *Manzanilla y dinamita*, que per lo insustancial de l' argument, poch favor fa

á la experta ploma de don Miquel Echeagaray. Lo desempenyo, á la altura de la companyia, habentse encarregat la senyora Alverá d' un paper inferior á sa categoria y que ella ab son envejable talent sapigué donarhi un relleu extraordinari.

Per avuy está anunciat l' estreno de la nova sarzuela *Las doce y media... sereno*, original dels senyors Manzano y Chapí, de la que ne tenim las millors noticias.

CALVO-VICO

La preciosa sarzuela de Barbieri, titolada: *Los diamantes de la corona*, obtingué un desempenyo bastant desigual á causa d' haberse encarregat personatjes importants á artistas que no eran de la talla deguda.

Sols se distingiren mereixent los justos aplausos del públich, la senyora Delgado y los senyors Constantí y Ricós.

Los demás actors semblava que representessin *Los diamantes Americanos*.

Molt acertada ha estat la Empresa ab la reproducció de la obra mestra de Chapí: *La Tempestad*, pus las bonas qualitats artísticas del actors trovaren en dita obra ocasió de lluirse, tant en la part cantábil com en la dramática, logrant veurers interromputs constantment per l' aplauso del públich, sobressurtint las senyoras Ferrer y Fernández y los senyors Constantí, Rihuet y Bassols.

Lo notable concertant del segon acte, sortí ajustadíssim lo que feu molt honor al mestre senyor Oliver que ab compensació al brillant colorit que hi dongué la orquesta, fou també cridat en escena junt ab los demás artistas.

Pera dimars estava anunciat *El Juramento* pero se representá «La suspensión de funciones hasta nuevo aviso.»

CIRCO EQUESTRE

Setmana de debuts ha sigut la última.

Lo del clown Footit que no desmentí la reputació de que venia precedit, lo jockey Mr. Félix que fou extraordinariament aplaudit y las germanas Chiarini que en los trapecios volants fan treballs notables que cridan poderosamente l' atenció per la seguritat y aplom que executan sas més difícils evolucions. Lo final en qu' es tiran del trapecio abaix causa un gran efecte y sensació.

Se prepara per avuy lo debut dels grans artistas Wilmot y Lester que han sigut considerats los «*non-plus-ultra*» per sos perillosos treballs en lo velocípedo.

UN CÒMICH RETIRAT.

EPIGRAMAS

—Are potsè compraré una ploma d' aygua, Rosa?
—¿Una ploma? es poca cosa, jo 'n compraria un tinté.

—¿Qué es una mona, papá?
—Es una bestia.

—Oy, que nó.
—¿Y aixó?

—Com que ve un senyó que li diu á la mamá...

—¿Sabs que festejo, Pepet?
—Y ab qui?

—Mira, ab la Leonor.
—¿Y ja li sabs fé l' amor?

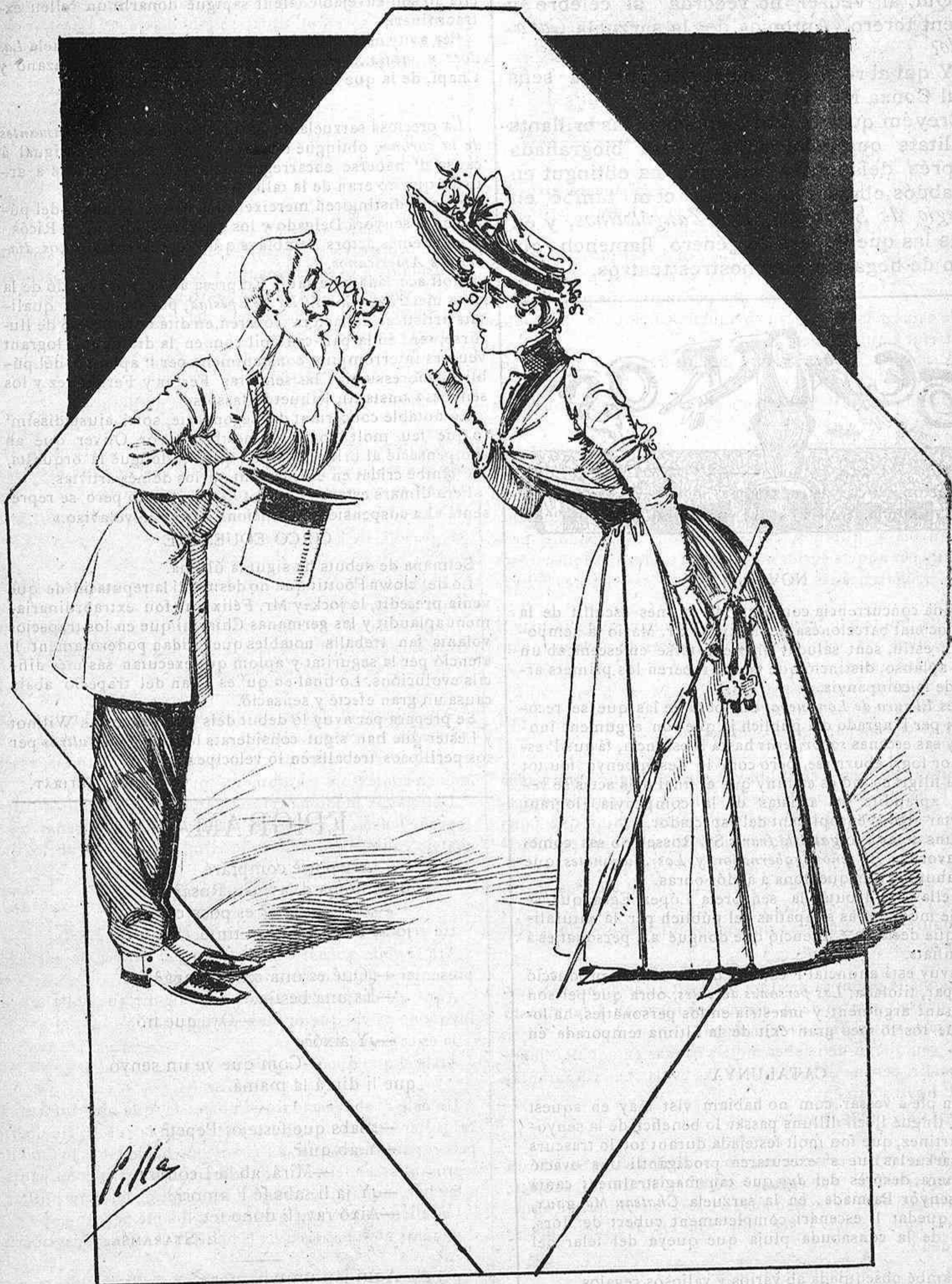
—Aixó ray, li dono fet.

J. STARAMSA.

Aquí jau un taberner y va sé un cristiá tant fi, que á voltas tant s' estassiava, qu' hasta batejava 'l ví.

LLUIS ORELLUT.

INTERVIEW

—Conqué aquest any anirà
à Sant Sebastià, Elena?
—Jo be ho vull, pero en Baltá
diu que prefereix Archena...
—¿Y sab vóste perquè hi va?

Veyám á que la donará aixó dels panteons en la Catedral, destinats á familias opulentas.

No deixarán de ser unas sébas com qualsevols altrás; y si no fos perque fore una porqueria que podia afectar

á la salut dels que viscan en aquells voltants ja hi podían enterrar á qui volguessin.

Y després... quan tocan á desenterrar, no 's demana pas permís á ningú.

Que ho digan Poblet y tants altres cementiris d' aquesta classe.

¡Y aixó qué hi havia reys!

Per un amich nostre, sabém que en una casa del carrer de la Canuda, hont hi viuhén á dispesa alguns estudiants espanyols y filipinos, surten esvalots y escándols produhits per aquets sócios ab ademans y paraulas indecorosas que dirigeixen á las senyoras y hasta á las criaturas del vehinat.

¡Que no tenen feyna á estudiar? mirin que s' acosta 'l Septembre y al cap de munt del carrer de Pelayo reparteixen carbassas.

Vaja que ja son massa grans.

¡Bastará aquesta indirecta?

Si no s' esmenan serém mes explicites.

Durant los mesos de Juliol y Agost ha sigut contractada per la Empresa del teatro de Catalunya, la reputada companyia de opereta italiana de Pietro Franceschini que tants grats recorts deixá en aqueixa capital y que lográ popularisar la célebre opereta de Suppé: *Donna Juanita*.

L' agencia teatral que ha portat á terme l' ajust es la reputada de Espejo, Nogués y C.^a

Augurém á la Empresa un bon resultat, sobre tot si las coristas... son de *buten*.

Segons la premsa local un aplaudit actor de nostres teatros pensa retirar-se de la escena per ingresar á la mansió de repós, fent-se frare de Montserrat.

Es veu que hi deu haber moltes gangas en aquell célebre monastir, perque deixar en sech las baylarinas y figurantas per l' hábit solament.....

Vaja que no me la pega.

S' ha trovat en estat de mòmia, en una casa de Sevilla un cadávre aparedat, que segons se diu, es lo de un subjecte que va anar fa cosa de deu anys á cobrá un compte en aquella casa hont hi vivia l' acreedor, *paganlli* d' aquesta manera 'l deute.

Los que hagin d' aná á cobrá á casa d' algú, alguns mils, que 's fassin acompanyá per un parell de Civils.

Segons lo *Diario Mercantil*, un soldat d' aqueixa guarnició rebé una carta de sa familia resident en Valladolid remententli ademés un bitllet de 25 pessetas.

Gran fou sa sorpresa al veurer que á més d' arribar á son destino la carta, lo bitllet se l' hi havia transformat en un de 50, pero al anarlo á descambiar li digueren qu' era fals. Miracles de correus.

¡Ja es de debó que lo problema del Sr. Peral está resolt!...

Que no siga questió de que luego lo sabi inventor tinga que fer ab la creu, lo que va fer ab los cent mil duros del Sr. Alisal.

Tornarla.

La companyia d' ópera del mestre Tolosa en lo seu viatge á Andalusia va sufrir los mil y un incidents desgraciats.

La Sra. Nevada va caurer del tren; al mestre Tolosa li van enclourer un dit en la portella del wagó y 'l barítono Bachs tambe va caurer.

No hi faltava més que l' Iscle Soler llegint alló de: *los vecinos de este vecinario*...

Hi ha dias que á un li valdria mes no llevar-se.

A Sampedor segueix encara la huelga, repartint la sopa als pobres trevalladors y morint-se casi de gana los refractaris á aquesta especie de limosna voluntaria.

No podria darse solució á aquest estat que de segur ha de ser la mort de tota aquesta comarca?

En Alemania hi hagut un desafio entre una distingida senyoreta y un jove doctor en medicina.

Lo másclé va sortir ferit introduhintli la part contraria dos travessos de dit de la espasa, entre la 4.ª y 5.ª costella.

Rès... li vá posar *ferro* á la sanch.

Ab destino al Teatro de Novedats ha acabat lo nostre Director Sr. Ferrer y Codina una comedia en tres actes, intitulada: *Africa* reproducció de *Lo pare conveniencias*, essent nou en contextura y argument, tot lo tercer acte.

Del mateix modo ha refundit ab notables cambis, lo drama en 3 actes *La comedia social* debent-se estrenar en lo mateix colisseo y durant la próxima temporada, ab lo titol de *Dramas de Saló*.

Tenim las mellors noticias d' abdós obras.

Ha arribat á Londres lo duch de Orleans.

Ara si volia quedar com un home, s' hauria de tornar á presentar á París lo dia menos pensat dient:

Aquí estich jo altra vegada..... vaig dir que volia ser caloyo y no os val que m' hagueu indultat.

Ja es capás de ferho, ja.

Aixís si que quedaria com un héroe.

Un acte d' abnegació fillial ha fet la filla del infortunat brigadier Villacampa ab lo producte de la suscripció oberta pels republicans en lo seu favor, pus ha destinat lo total integro qu' ascendeix á 5115 pessetas ab construir un panteó á Madrit hont s' hi guardarán las cendras del brau militar.

La felicitem per tant noble cor y lloable pensament.

¡Quants n' hi hauria que 'ls haurían arreplegat per tiberis!

Pel dia 15 d' aquest mes s' anuncia á París un concurs de cuyners y fondistas.

Donarán un gran banquet en el que hi entrará 'l tant exquisit plat de llenguas de pavo-real.

¡Apa senyor Nas-Didal!

D. Bernat Alvarez Torrero de Gijon, qu' acaba de morir, ha perdonat á tots sos deudors, inclusos los colonos de las sevas fincas. tots los crédits que tenia pendents de cobro en el acte de morir.

Lo que demostra clarament que á pagar no s' hi deu anar may depressa.

Ja deya bé aquell castellá quan deya;
En el pagar no seas diligente;
porque puede venir un accidente,
y pagar niente.

Es clar!

Escoltin. ¿Qué coneixen un cómic aplaudit ab *vehemen-
cia* del públich, que 's digui Joan Martí?

Jo d' aquest apellido coneix un Jaume; per lo tant ho tras-
lado á la Redacció de cert *set-manari* perque rectifiqui.

Corra la veu de que un asiduo concurrent als balls que
totas las nits se solen dar en lo *Eden-Concert*, ha fet lo *sant*
pensament de consagrarse en cos y ánima fentse frare de
Montserrat.

Are si que se l' hi haurá acabat l' *arrós*.

S' entent se l' hi haurá acabat per are, que prompte se rea-
nudarán las romerías y..... etc., etc.

No t' emboliquis Gutiérrez.

SECCIO DE TELEGRAMAS

BIBLICHS

Jerusalém 9.—8 matí.—Alguns pelegrins distrets,
efecte d' abstracció religiosa, s' han endut tres llan-
sols y dugas tobollas d' una fonda del carrer de l'
Amargura

KANDELAS.

ALEGRES

Eden-Concert 8.—11' 5 matí.—No es cert que 'l
assiduo concurrent á aquesta Cort, don Alvaro, entri
á las ordres monásticas.

Diu que te altre feyna ab las *madames* de la parro-
quia *Foyeriste*.

Pera mes detalls en Santa Creu.

GALNOFRE.

Berlin 8 Juny.—5' 15 tarde.—Bismark tenia fa dos
anys un grá al nas, y acaba de curarse 'l radicalment
ab la Zarparrilla Ayer.

Lo doctor será nombrat Caballer de Casaseva.

KAMA-MA.

Santa Creu 9.—5' 15 t.—Lo del frare de Montserrat
era una broma. A la figuera del hort hi han penjats
los hábits del modern don Alvaro, que ha sigut víc-
tima d' un mal pas de comedia.

Lo seu propósit es pendrer estat de siti.

Rectifico, matrimonial.

Un cop casat diu que per xó continuarà anant al
Foyer á seguir las antigas *relacions*.

VALENCIA Y T. BAU.

Paris 10.—4 tarde.—Ha mort de resultas d' havérseli
reventat una arteria, efecte d' un tip de riurer, lo fill
d' un dels arcaldes de barri d' aquesta capital.

MURTÉ.

Montserrat 10.—4' 30 t.—En aquest monastir no s'
ha rebut encare la noticia oficial de la determinació
de don Alvaro referent á ferse frare d' aquest convent.

Lo que hi ha de cert es que 's casa y vindrá á
passar uns quants días en aquestas montanyas, bus-
cant al fray Garín que ha desaparegut de *Espanya*.

Als monjos d' aquí no 'ls convenen aquestas bolas
ni aquets *manus*.

Aviat haurían de fé dejuni.

NOSLASTRAGUÉM.

TRISTOS

S. Petersburg 10.—4 matí.—L' emperador ha trovat
un petardo de dinamita dintre un puro de l' Habana.

Habentho sabut per una confidencia l' ha fet fumá
á un condemnát á mort qu' ha quedat pulverisat.

S' han fet innumerables pressons.

PITÓFF.

Gibraltar 10.—4 tarde.—Las garitas han adelantat
aqueixa nit passada mes de quatre pulgadas.

Ja aviat es tindrà prou puesto per lo dique.

En Espanya ja 's preparan manifestacions públicas.

'S parla d' encarregar una marxa patriótica al
Sr. Rodoreda aprofitant alguns compassos de la música
del *Judas*.

ROSBEEFF.

Manresa 10.—4 tarde.—Las huelgas están casi re-
soltas en tot aquest país, gracias á las gestions prac-
ticadas.

En Artés, Navarces, Sant Fructuós y otras pobla-
cions, encara no s' entenen.

En Sampedor 's reparteix la sopa.

QUIHOENTÉNT.

Paris 8 Juny.—6' 10 tarde.—Corrida toros bona. Va-
lentin y *Cara-ancha* han rebut...una ovació.

Se 'ls han tirat... *bouquets*.

Lo publich demanava *picadors*, y algunas *bugaderas*
s' han ofert en tot y per tot.

BURILLAS.

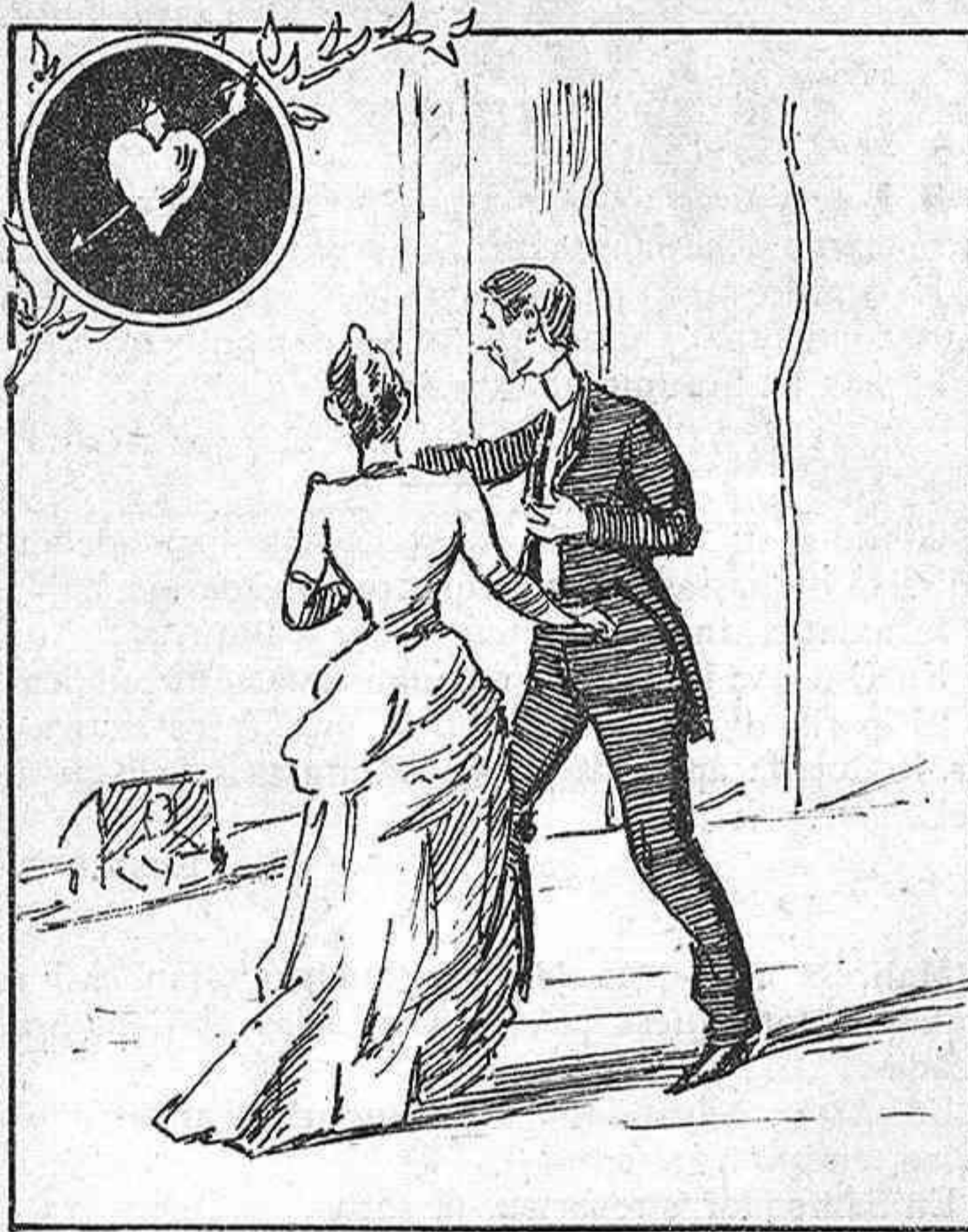
Anirá lo de Titella, M. Gardó. J. As-
marats, J. Sans, Ll Salvador, Feliu Fe-
rrando, A. Llimoner y G. César.

Bastant de J. Abril Virgili y alguna co-
seta de R. Alonso, D. Bartrina, P. Bola-
deres, E. Sunyé y S. Lopez y E Ribó.

A. Monmany Quant lo sentimentalisme
está ben expressat molt bé, pero fillet, lo
de vosté faria riurer —S. A C. ¿Qué vol
que li enviem una Retórica y Poética? No envihi res mes per l' amor
de Deu.— Garcia Alvarez Me sembla que vosté es botigué perque
fins mideix los versos ab la mitja cana —C Torrens. Miris qu' es peccat
pendre res de ningú... al menos prengui cosas millors pero no 'ns ho
envihi perque ho coneixerém.—R. Ojeda Lopez. Sembla mentida que de
tant, sols siguin aprofitables tres cantarellas.—Mut Xorraire. ¡Una
ovació! anirá, pero fill meu, com qu' es una poesia Kilométrica haurém
d' esperar i' ocasió --Sastret de Palafrugell. Va be.--T. Quinsmany
Cruells. Idem de «lienzo» M' agrada... pero ja es de vosté?

A última hora 'l drapayre ha passat á reculli 'l cove dels papers, y
entre altres se 'n ha portat lo de J. Roig y Cordomi y J. T. y R.

DON ÀLVARO Ó LA FORSA DEL... CIRI

Avants de está entre cerillas atipemnos de faldillas.

Com are ja m' hi esbravat deixam aná á Montserrat.

SECCIÓ DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA PERDUA

Venint de *Total*, se perdé una *dos* d' *hu* inversa portant impres lo nom de *total*.

Al que l' hagi trovada se li agrahirá si la retorna á son llegitim duenyo que viu en lo carrer de la *dos-hu-dos* número 100 donantli además d' anticipadas gracias una bossa d' *hu* inversa com á gratificació.

P. ALAS.

Ma *primera* es aliment, consonant es ma *segona*. Ara rumia un moment qu' es ma *tot* un nom de dona.

SACAS.

QUADRAT NUMÉRICH

Sustituir los pichs ab números de modo que llegits horizontal, vertical y diagonalment dongui per resultat *deu*.

J. FIVALLER.

PROBLEMA

Descompondrer lo número 5329 en quatre cantitats de manera que sumadas, restadas, multiplicadas y divididas per quatre números diferents cada cantitat, dónguin resultats iguals.

T. T.

LOGOGRIFO NUMERICH

- 7.—Consonant
- 2 9.—Nota musical
- 4 9.—Moneda
- 7 9 4 9.—Part de l' home
- 6 5 4 3 6.—Emperador Romá
- 8 6 1 5 4 6.—Carrer de Barcelona
- 9 2 9 4 8 7 3.—Rey godo
- 5 2 5 3 6 3 4 9.—Nom de dona italiá
- 1 2 3 4 5 6 7 8 9.—Ciutat d' Italia
- 7 9 4 3 2 8 6 9.—Nom de dona
- 2 2 5 4 3 6 9.—Població catalana
- 7 8 4 5 4 9.—Carrer de Barcelona
- 7 2 9 4 9.—Nom de dona
- 4 3 7 9.—Carrer de Barcelona
- 7 3 4.—Part de l' home
- 1 9.—Nota musical
- 6.—Consonant

PRADELL ET ARIAS.

ACRÓSTICH DOBLE

. o s c .
 . da .
 . oi .
 . lo .
 . in .

Posar en lloch dels punts lletjas, y en la primera y última ratlla verticals llegir, respectivament un nom d' home, y un de dona.

LORIS MELIKOFF.

GEROGLIFICH

x x
 I
 I
 x
 E

F. D. R. C.^a ANTON.

SOLUCIONS

A VO INSERTAT EN LO NUMERO ANTERIOR

- Xarada.—*Ma-te-u*.
- Trenca-caps.—*Las campanas de Carrión*
- Problema.—*L' Antonet set y la Marieta cinch*.
- Mudansa.—*Gil-Fil-Mil*.
- Intrínquilis.—*Pollas-Ollas-Llas-As-S*.
- Logogrifo numérich.—*Marcelino*.
- Geroglifich.—*Per cinch céntims cent cerillas*.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL-LUSTRAT Y LITERARI

Preus de suscripció:

- Espanya y Portugal, trimestre. 1'50 ptas.
- Cuba y Puerto Rico id. 2 "
- Extranger id. 2'50 "

NOTA.—Tota reclamació podrá dirigitse á la Administració y Redacció del periódich, carrer de Sant Pau, n.º 56. LITOGRAFIA DE RIBERA Y ESTANY.

Lit. Barcelonesa, S. Pau, 56.—Barña